

แหล่งเรียนรู้เรื่อง กบและปลา

ชื่อแหล่งเรียนรู้ : กบและปลา

1. ประวัติความเป็นมา

ในปี พ.ศ. 2560 โรงเรียนบ้านบึงทับแรตได้เข้าโครงการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและการมีรายได้ของนักเรียนและชุมชน โดยมูลนิธิมิชชั่นวิริยะไวยะ ร่วมกับ บริษัท ปตท.สผ.สยาม จำกัด ซึ่งมีแนวนโยบายที่จะส่งเสริมการเลี้ยงกบและปลาให้นักเรียนและชุมชนได้เรียนรู้ อีกทั้งการเลี้ยงกบและปลาเป็นวิถีชีวิตของคนไทยมานานแล้ว โดยมีวัตถุประสงค์ในการเลี้ยงกบและปลา คือ พัฒนาส่งเสริมศักยภาพของนักเรียนให้มีทักษะชีวิตฝึกฝนและมีทักษะในวิชาชีพการเลี้ยงกบและปลา รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ แก่การพัฒนาตนเอง ครอบครัวและสังคม ตลอดจนการส่งเสริมเพิ่มทักษะด้านการเตรียมอาชีพ ให้มีการประกอบอาชีพอิสระลักษณะเศรษฐกิจแบบพอเพียง

2. จุดเด่น/จุดน่าสนใจ

- 2.1 เป็นแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- 2.2 มีการจำหน่ายกบ/ปลาและเปิดโอกาสให้คนทั่วไปได้เข้าชม
- 2.3 มีกิจกรรมการอบรมวิธีการเลี้ยงกบและปลา

3. ผู้รับผิดชอบ

นางสาวเกศรินทร์ เชื้อมดัด
นางสาววิศรา เมืองจันทร์

4. ประเภทแหล่งเรียนรู้

แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน

5. ที่อยู่

บ่อกบและปลา โรงเรียนบ้านบึงทับแรต หมู่ 3 ตำบลบึงทับแรต อำเภอลานกระบือ
จังหวัดกำแพงเพชร 62170

6. วัตถุประสงค์การพัฒนาแหล่งเรียนรู้

6.1 เพื่อพัฒนาพื้นที่เป็นศูนย์การเรียนรู้ของชุมชนทางด้านเกษตรอินทรีย์ เกษตรทฤษฎีใหม่ พลังงานทดแทน และการปศุสัตว์ โดยมีแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นพื้นฐานการเรียนรู้

6.2 เพื่อส่งเสริมให้มีการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า และ ยั่งยืน ภายใต้แนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน

7. กลุ่มผู้ใช้บริการ

7.1 เด็ก และเยาวชน

7.2 นักเรียน นักศึกษา

7.2 ประชาชนทั่วไป

8. ประโยชน์ของแหล่งเรียนรู้

8.1 เพื่อให้เด็ก และเยาวชน นักเรียน นักศึกษา และประชาชนทั่วไปได้เรียนรู้วิธีการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข เพราะทุกคนพออยู่พอกิน ตามสมควรแก่สภาพ ไม่อดอยาก ไม่เบียดเบียนผู้อื่น สามารถช่วยเหลือตนเองและยังช่วยเหลือผู้อื่นได้อีกด้วย

8.2 เพื่อให้เด็ก และเยาวชน นักเรียน นักศึกษา และประชาชนทั่วไปได้เรียนรู้วิธีสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่ชีวิตมีความเข้มแข็งสามารถประกอบอาชีพ มีรายได้ ช่วยลดการพึ่งพาเศรษฐกิจจากภายนอก

9. ภาควิชาที่สนับสนุน

9.1 มูลนิธิชัยวัระไวทยะ

9.2 บริษัท ปตท.สผ.สยาม จำกัด

9.3 องค์การบริหารส่วนตำบลบึงทับแรต

9.4 กำนันตำบลบึงทับแรต

9.5 ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 3 ตำบลบึงทับแรต

ใบความรู้ แหล่งเรียนรู้ เรื่อง กบและปลา

ฐานที่ 1 เรื่องการเลี้ยงกบ

ลักษณะทั่วไปของกบ

อุปนิสัยใจคอของกบซึ่งมีความสำคัญเพื่อประกอบการเลี้ยงเช่น กบมีนิสัยดุร้ายและชอบรังแกกันการเลี้ยงกบ คละกันโดยไม่คัดขนาดเท่า ๆ กัน ในบ่อเดียวกันเป็นเหตุให้กบใหญ่รังแกและกัดกินกบเล็กเป็นอาหาร หรือไม่รู้ว่านิสัยใจ คอของกบเป็นสัตว์ที่ชอบอิสระเสรี เมื่อสภาพที่เลี้ยงมีลักษณะโปร่ง เช่น เป็นอวนไนลอนทำให้กบสามารถมองเห็น ทิวทัศน์ภายนอกมันจะกระตือรือร้นที่จะดิ้นรนหาทางออกไปสู่โลกภายนอก โดยจะกระโดดชนอวนไนลอนจนปาก บาดเจ็บและเป็นแผลเป็นเหตุให้ลดการกินอาหารหรือถ้าเจ็บมาก ๆ ถึงกับกินอาหารไม่ได้เลยก็มี ซึ่งวิธีการเลี้ยงทั้งแบบ กึ่งพัฒนา และการเลี้ยงแบบพัฒนา

การเลือกสถานที่เลี้ยงกบ

สถานที่ที่จะทำบ่อเลี้ยงกบ ไม่ว่าจะเป็นสภาพบ่อปูนหรือคอกเลี้ยง จะต้องไม่ควรอยู่ไกลจากที่อยู่อาศัยมากนัก เพราะศัตรูของกบมีมาก โดยเฉพาะกบนั้นเมื่อตกใจเพราะมีภัยมา มันจะไม่ส่งเสียงร้องให้เจ้าของรู้เหมือนสัตว์อื่น ๆ ศัตรู ของกบส่วนมากได้แก่ งู นก หมา แมว และที่สำคัญที่สุดได้แก่ คน ดังนั้นถ้าบ่อเลี้ยงหรือคอกเลี้ยงกบ อยู่ห่างจากที่ อยู่อาศัยมาก ก็จะถูกคนขโมยจับกบไปขายหมด นกนั้นมีทั้งกลางวันและกลางคืน นกกลางคืนโดยเฉพาะนกเค้าแมว สามารถลงไปอยู่ปะปนและจับกบกินอย่างง่ายดาย แมวนั้นว่ามีส่วนทำลายกบมาก เพราะถึงแม้ มันจะจับกบกินเพียง ตัวเดียวแล้วก็อิ่ม แต่เมื่ออิ่มแล้วมันก็ยังจับกบตัวอื่น ๆ มาหยอกเล่น และทำให้กบตายในที่สุด

การเลือกสถานที่ที่จะสร้างคอกกบ หรือ บ่อเลี้ยงกบ ควรมีลักษณะดังนี้

1. ควรเป็นที่ที่อยู่ใกล้บ้าน สะดวกต่อการดูแลรักษา และป้องกันศัตรู
2. เป็นที่สูง ที่ดอน เพื่อป้องกันน้ำท่วม
3. พื้นที่ราบเสมอ สะดวกต่อการสร้างคอกและแอ่งน้ำในคอก
4. ใกล้แหล่งน้ำ เพื่อสะดวกต่อการถ่ายเทน้ำ
5. ให้ห่างจากถนน เพื่อป้องกันเสียงรบกวน กบจะได้พักผ่อนเต็มที่และโตเร็วบ่อหรือคอกเลี้ยงกบ

การเพาะพันธุ์กบ

โดยธรรมชาติ กบจะเริ่มจับคู่ผสมพันธุ์และวางไข่ในฤดูฝน ถ้าเกษตรกรมีพ่อแม่พันธุ์อยู่แล้ว ก็จะนำพ่อแม่พันธุ์ที่มีอายุ 1 ปีขึ้นไป และเป็นกบที่จับคู่กันแล้วนำไปเลี้ยงในบ่อเพาะแต่อย่าจับผิดคู่กัน เพราะกบที่จับคู่กับแล้วถูกแยกออกเป็นคนละตัว และนำไปเลี้ยงในบ่อเพาะถ้าไม่ใช่คู่ของมันแล้วมันจะไม่ผสมพันธุ์กัน

การดูลักษณะเพศของกบ ถ้าเป็นกบตัวผู้จะเห็นกล่องเสียงอยู่ใต้คางทั้งสองข้าง ขากรรไกรเป็นลักษณะวงกลมสีคล้ำเมื่อถึงฤดูผสมพันธุ์กบตัวผู้จะส่งเสียงร้อง ส่วนของกล่องเสียงนี้จะพองโปน แต่ลักษณะนี้จะไม่มีในกบตัวเมีย ซึ่งตัวเมียนั้น เมื่อถึงฤดูผสมพันธุ์ที่ส่วนท้องจะขยายใหญ่ และกบตัวเมียที่ยังมีไข่อยู่ในท้องจะมีความสากข้างลำตัวทั้งสองด้าน เมื่อใช้นิ้วสัมผัสจะรู้สึกได้และเมื่อไข่ออกจากท้องไปแล้วปุ่มสากเหล่านี้ก็จะหายไป

อนึ่ง กบตัวเมื่อก็จะส่งเสียงร้องเช่นกัน แต่เป็นเสียงที่เบา และกบตัวเมียที่รู้ตัวว่ามีไข่แก่ออยู่ในท้องจะเป็นผู้เดินทางมาหาตัวผู้ตามเสียงร้องบ่อผสมพันธุ์หรือบ่อเพาะ อาจเป็นบ่อซีเมนต์ หรือถึงส้วม หรือจะเป็นกระชังมุ้งในลอนก็ได้ ภายในมีพีชน้ำ เช่น ผักบุ้ง ผักตบชวาเล็ก ๆ แต่ไม่ควรมีน้ำสูงเกิน 5 ซม. ถ้ามีน้ำมากจะไม่สะดวกในการที่ตัวผู้โอบรัดตัวเมีย และขณะที่ตัวเมียแบ่งไข่ซึ่งต้องใช้แรงขาหลังยันพื้นการเลี้ยงกบจนหัวทิ่มน้ำ ซึ่งถ้ามีน้ำมากขาหลังก็จะลอยน้ำทำให้ไม่มีกำลังเป็นเหตุให้ไข่ออกมาไม่มาก และขณะที่กบตัวเมียปล่อยไข่ออกมา กบตัวผู้ก็จะปล่อยน้ำเชื้อออกมาผสมกับไข่ทันที อนึ่ง กบจะผสมพันธุ์และวางไข่ในช่วง 04.00 - 06.00 น. แต่ถ้าอากาศเย็นชุ่มฉ่ำ เช่น มีฝนตกพรำ อาจจะเลยไปถึง 08.00 น. ก็ได้ เมื่อเห็นว่ากบออกไข่แล้วจึงนำพ่อแม่พันธุ์ออกจากบ่อเพาะเพื่อป้องกันไม่ให้ไข่แตก

เนื่องจากการเคลื่อนไหวของกบ บ่อผสมพันธุ์นี้เมื่อปล่อยพ่อแม่กบลงไปแล้ว ไม่ควรไปรบกวนหรือมีสิ่งอื่นใดทำให้กบตกใจ ซึ่งเป็นเหตุให้กบไม่ผสมพันธุ์ และออกไข่ได้

ฐานที่ 2 เรื่องการเลี้ยงปลาดุก

การเลี้ยงปลาดุก

ปัจจุบันนี้ พบว่า ปลาดุกมีขายอยู่ตามท้องตลาดทั่วไปและมีราคาสูง เนื่องจากความนิยมของประชาชนและค่านิยมในการเลี้ยงได้ลดน้อยลง แต่การเลี้ยงสามารถเลี้ยงได้ง่าย โตเร็ว และอดทนต่อสภาพแวดล้อมจึงทำให้ผู้ที่สนใจในการเลี้ยงมากขึ้นในปัจจุบัน การเลี้ยงปลาดุกในปัจจุบันปลาดุกที่นิยมเลี้ยงกันมากคือ ปลาดุกลูกผสมหรือที่เรียกกันทั่วไปว่า "บิกอูย" ซึ่งเป็นลูกผสมระหว่างปลาดุกอุยกับปลาดุกกรัสเซีย(ดุกยักษ์ หรือดุกเทศ) ซึ่งปลาดุกลูกผสมนี้จะเลี้ยงง่ายโตเร็วและต้านทานโรคได้ดี

วิธีการเลี้ยงและการให้อาหาร

บ่อเลี้ยงปลาดุกควรพิจารณาเป็นพิเศษ แตกต่างจากการเลี้ยงปลาชนิดอื่น ทั้งนี้ทั้งนั้น เนื่องจากปลาดุกมีนิสัยชอบหนีออกจากบ่อเลี้ยง โดยเฉพาะขณะที่ฝนตกน้ำไหลลงในบ่อ ปลาจะว่ายทวนน้ำออกไป การป้องกันโดยการล้อม

ขอบบ่อด้วยตาข่ายไนล่อนก่อน ซึ่งให้ความสูงประมาณ 50 ซม. อัตราการปล่อยในเนื้อที่ 1 ตารางเมตร ควรปล่อยปลาประมาณ 60 ตัว สำหรับบ่อปลาที่มีการถ่ายน้ำได้สะดวก จะเพิ่มจำนวนปลาให้มากกว่านี้เล็กน้อยก็ได้ แต่ไม่ควรปล่อยปลาให้แน่นจนเกินไป เพราะจะทำให้ปลาโตช้าและทำอันตรายกันเอง

อาหารปลา

ปลาดุกเป็นปลาที่มีนิสัยการกินอาหารได้ทั้งเนื้อและพืช ซึ่งพอจะแบ่งได้ดังนี้

1. อาหารจำพวกเนื้อ ได้แก่ เนื้อปลา เนื้อสัตว์ต่าง ๆ ที่เหมาะสมตามที่หาได้ หรือเครื่องในสัตว์ตลอดจนเลือดสัตว์ และพวกแมลง เช่น ปลวก หนอน ไล่เดือน ฯลฯ

2. อาหารจำพวกพืชผัก ได้แก่ รำข้าว ปลายข้าว กากถั่ว กากมัน แปะ ข้าวโพด และผักต่างๆ เพื่อเป็นการเพิ่มอาหาร อาจให้มูลสัตว์ เช่น มูลไก่ มูลหมู มูลสัตว์เหล่านี้จะเป็นอาหารทั้งทางตรงและทางอ้อมแก่ปลาดุกได้เป็นอย่างดี

โดยทั่วไปแล้วปลาดุกชอบกินอาหารประเภทเนื้อสัตว์ มากกว่าอาหารประเภทพืช แต่การให้อาหารประเภทเนื้อสัตว์เพียงอย่างเดียว จะทำให้ปลาเจริญเติบโตไม่ได้สัดส่วน เช่น อาจทำให้ตัวอ้วนสั้น มีไขมันมากเกินไป ดังนั้นเพื่อให้ปลาโตได้สัดส่วนมีน้ำหนักดี ควรให้อาหารประเภทเนื้อในอัตรา 30-50 % ของอาหารประเภทพืช

บริเวณที่ให้อาหารในแต่ละครั้งควรให้อาหารในที่เดียวกัน และควรให้อาหารเป็นเวลา เพื่อฝึกให้ปลารู้เวลาและกินอาหารเป็นที่ ปริมาณการให้อาหารควรให้อาหาร 5 % ของน้ำหนักตัวต่อวัน

ปัจจุบันการเลี้ยงปลาดุกจะใช้อาหารสำเร็จรูปและจะเสริมพวกอาหารสด เพื่อเป็นการลดต้นทุนค่าอาหาร และทำให้ปลาโตเร็ว แต่ข้อเสียของการให้อาหารสดคือ จะทำให้น้ำเสียได้ง่าย ดังนั้นควรมีการเปลี่ยนถ่ายน้ำบ่อยๆ ประมาณเดือนละ 1-2 ครั้ง

วิธีการเตรียมบ่อ

1. บ่อใหม่ ปกติแล้วดินจะมีสภาพเป็นกรดอ่อน ๆ หรืออาจมีสภาพเป็นกรดสูง ขึ้นอยู่กับลักษณะท้องที่ ฉะนั้นควรใส่ปูนขาวในอัตรา 1 กก. ต่อพื้นที่ 10-25 ตารางเมตร โดยใส่ปูนขาวให้ทั่วบ่อแล้วตากบ่อไว้ประมาณ 7-10 วัน จึงสูบน้ำเข้าบ่อตามระดับที่ต้องการ แต่ควรมีระดับน้ำลึกประมาณ 50 ซม. แล้วจึงปล่อยปลาลงเลี้ยง

2. บ่อเก่า สำหรับบ่อเก่าควรสูบน้ำให้แห้งแล้วตากบ่อประมาณ 10-15 วัน พร้อมทั้งโรยปูนขาวให้ทั่วบ่อ ในอัตราส่วนปูนขาว 1 กก. ต่อพื้นที่ 10 ตารางเมตร เพื่อให้แสงแดดทำลายเชื้อโรคต่างๆ ที่มีอยู่เดิม เมื่อเลี้ยงปลาได้ประมาณ 3-4 รุ่น ควรลอกเลนและทำคันบ่อใหม่ เนื่องจากบ่ออาจตื้นเขินและขอบดินอาจเป็นรูหรือโพรง ทำให้บ่อเก็บกักน้ำไม่อยู่

ฐานที่ 3 เรื่องการเลี้ยงปลาหมอ

การเลี้ยงปลาหมอ

ปลาหมอไทย เป็นปลาที่มีรสมัน เนื้อแน่น นุ่ม ก้างน้อย สามารถประกอบอาหารหรือแปรรูปได้หลากหลาย ทั้งต้มยำ แกง ย่าง ทอด ทำปลาร้า ปลาเค็ม ปลาดุกแห้ง และอื่น ๆ ปัจจุบันเป็นที่ต้องการของตลาด และนิยมบริโภคกันมาก ทั้งในประเทศ และการส่งออกเป็นปลาที่มีความทนในสภาพที่มีน้ำน้อยหรือ ขาดน้ำ จึงสามารถขนส่ง และจำหน่ายในรูปพลาสติกที่มีชีวิตในระยะทางไกลๆได้ เป็นปลาที่ต้องการทางตลาดทั้งภายใน และต่างประเทศสูงในแต่ละปี (จีน ไต้หวัน เกาหลี มาเลเซีย และประเทศแถบตะวันออกกลาง) โดยเฉพาะปลาหมอที่มีขนาดใหญ่ (3-5 ตัว/กิโลกรัม) ราคาจำหน่ายในประเทศ กิโลกรัมละ 100-150 บาท ขึ้นอยู่กับพื้นที่ และฤดูกาล ซึ่งปัจจุบันมีผลผลิตไม่เพียงพอกับความ ต้องการทั้งใน และต่างประเทศ

ลักษณะปลาหมอไทย

ปลาหมอมีอวัยวะช่วยหายใจ (labryrinth organ) ในช่องเหงือกใต้ลูกตา ประกอบด้วยแผ่นกระดูกบาง (lamellae) จำนวนมากเรียงซ้อนกัน และถูกห่อหุ้มด้วยผนังบางๆที่มีเส้นเลือดฝอยจำนวนมาก แผ่นนี้จะช่วยดูดซับออกซิเจนในอากาศ และผ่านเข้าสู่เส้นเลือดฝอยเมื่อไหลขึ้นมาสู่อากาศเหนือผิวน้ำ

ปลาหมอไทยมีลักษณะลำตัวค่อนข้างแบน ปกคลุมด้วยเกล็ดแข็งแบบ ctenoid สีนํ้าตาลหรือเหลืองปนดำหรือเขียวปนดำ และมีมีสีเหล่านี้ปะปนกันทั้งลำตัว เกล็ดบริเวณใกล้ท้องมีสีจางกว่าส่วนหลัง ลำตัวยาวประมาณสามเท่าของความกว้างลำตัว บริเวณสันหลังมีครีบหลังที่แข็ง 17-18 ก้าน และก้านครีบอก่อนส่วนท้ายสันหลัง 9-10 ก้าน ครีบก้นส่วนต้นมีก้านครีบแข็ง 9-10 ก้าน และก้านครีบอก่อนส่วนท้าย 10-11 ก้าน ครีบท้องถัดจากครีบก้นขึ้นไปทางด้านหัวมีก้านครีบแข็ง 2 ก้าน และก้านครีบอก่อน 5 ก้าน ส่วนครีบอกที่อยู่เหนือครีบท้องมีก้านครีบอก่อน 15 ก้าน

ตำแหน่งของครีบหลัง ครีบอก ครีบท้องอยู่ในแนวเดียวกัน เส้นข้างตัวแบ่งขาดเป็น 2 ตอน กระดูกกระดูกพุงแก้มงอพับได้ ส่วนปลายมีลักษณะเป็นหนามแหลมคม และส่วนล่างกระดูกกระดูกพุงแก้มแยกเป็นกระดูกแข็งสำหรับปีนป่าย เรียกว่า ichy feet หรือเกาะกับพื้นเพื่อเคลื่อนที่ไปข้างหน้า ครีบท้องมีลักษณะกลม มนเล็กน้อย บริเวณโคนหางมีจุดสี

ดำกลม หรืออาจไม่มีก็ได้ ปากอยู่สุดของส่วนหัว มีลักษณะเฉียงขึ้นเล็กน้อย ริมฝีปากยึดติดไม่ได้ ฟันด้านในแหลมคม ตามีลักษณะทรงกลม มีตาดำอยู่ตรงกลาง

การเพาะเลี้ยงปลาหมอไทย

โดยธรรมชาติ ปลาหมอไทยวางไข่ในช่วงฤดูฝนเหมือนปลาอื่นๆ ในช่วงเดือนพฤษภาคมเป็นต้นไป โดยเฉพาะน้ำใหม่หรือฝนแรก ปลาหมอเพศเมียที่พร้อมจะวางไข่จะมีส่วนท้องอูมเป่ง และนึ้ม เมื่อบีบท้องเบาๆ จะมีไข่กลม สีเหลืองอ่อนออกมา ส่วนเพศผู้จะมีลักษณะปกติ ไม่เปลี่ยนแปลง ก่อนวางไข่ ปลาเพศผู้จะก่อกวอดที่เคลือบด้วยสารเมือกเกาะติดกันเป็นกลุ่มฟองอากาศ บริเวณก่อกวอดมักเป็นน้ำตื้น มีกอหญ้า ปลาตัวเมียจะเข้าวางไข่ได้หวอด และตัวผู้ก็จะฉีบน้ำเชื้อเข้าผสม ไข่ปลาหมอจะลอยอยู่ผิวน้ำ ไข่ที่ได้รับการผสมจะมีสีเหลืองอ่อนใส ขนาดประมาณ 0.7-1 มิลลิเมตร และจะพัฒนาการจนฟักออกเป็นตัวอ่อนต่อไป

การคัดเลือกพ่อพันธุ์ แม่พันธุ์

มาถึงขั้นตอนหนึ่งที่ว่า เป็นขั้นตอนที่สำคัญในการทำอาชีพนี้ นั่นก็คือ การคัดเลือก พ่อพันธุ์ แม่พันธุ์ นั้นเอง มาเริ่มจากที่ แม่พันธุ์กันก่อนเลย ซึ่งสำหรับแม่พันธุ์นั้นควรเลือกแม่พันธุ์ที่มีขนาดป้อมสั้น ยาวประมาณ 3 นิ้ว โดยการคัดเลือกแม่พันธุ์เราควรคัดตอนเช้า หลังการถ่ายน้ำก่อนให้อาหาร สำหรับแม่พันธุ์ที่พร้อมนั้น จะมีลักษณะที่เราสามารถสังเกตได้ นั่นก็คือมีลักษณะท้องบวมเป่ง แสดงว่ามีไข่ อวัยวะเพศมีสีแดงชมพูเรื่อ ต่อมา มาดูในส่วนของพ่อพันธุ์ กันบ้างดีกว่า บอกเลยว่าสำคัญไม่แพ้กัน

1. ควรเลือกพ่อพันธุ์ที่มีลักษณะลำตัวยาว และ ว่ายน้ำปราดเปรียว มีขนาด 3 นิ้ว ขึ้นไป
2. แนนอนว่าควรคัดตอนเช้า หลังการถ่ายน้ำก่อนให้อาหาร แบบเดียวกันกับแม่พันธุ์
3. พ่อพันธุ์ที่พร้อมการผสมพันธุ์ บริเวณปลายหัวจะออกเป็นสีแดง เกล็ดนวลเงา สังเกตได้ไม่ยาก และ พ่อพันธุ์นั้นไม่ควรมีแผลเด็ดขาด

ขั้นตอนการผสมพันธุ์

1. การทำขั้นตอนผสมพันธุ์นั้น ควรเลือกในฤดูฝน
2. ในส่วนของบ่อผสมนั้นเราก็ควรจะเตรียมการให้พร้อม โดยการเตรียมน้ำในบ่อประมาณ 50-60 เซนติเมตร และ ควรหาผักบุ้งมาใส่ไว้ให้ปลาเพราะปลาชอบซ่อนตัวในผักบุ้งเวลาที่มันฝึกไข่
3. นำแม่พันธุ์และพันธุ์ลงใน อัตราส่วน ปลาหมอตัวเมีย 1 ตัว ต่อ ตัวผู้ 2 ตัว
4. จากนั้นเราก็ปล่อยทิ้งไว้ให้ผสมพันธุ์กัน 3 สัปดาห์5. หลังจากผ่านไป 3 สัปดาห์แล้ว ให้แยกพ่อพันธุ์ แม่พันธุ์ออกจาก ลูกปลาหมอยังเป็น ลูกคอก

ฐานที่ 4 เรื่องโรคที่พบในปลาหมอไทย

โรคที่พบในปลาหมอไทย

โรคปลาหมอไทยที่พบบ่อย ดังนี้

1. โรคตกเลือดชอกเกล็ด

เกิดจากเชื้อปรสิตเซลล์เดียว (Epistylissp.) ที่อยู่รวมกันเป็นกลุ่มร่วมกับเชื้อแบคทีเรีย ปลาหมอที่เป็นโรคนี้จะมีอาการเกิดแผลสีแดงเป็นจ้ำๆ ตามลำตัว พบมากบริเวณครีบ และชอกเกล็ด หากเป็นมากจะทำให้เกล็ดหลุดหรือติดเชือร่วมด้วยจนเป็นโรคเกล็ดพองได้

2. โรคเกล็ดพอง

เกิดจากเชื้อแบคทีเรีย ปลาหมอที่เป็นโรคนี้จะมีอาการเกล็ดพองตามลำตัว หรือเกล็ดตั้งอ้าออก มีอาการตกเลือดตามฐานชอกเกล็ด ร่วมกับกับลำตัวบวมโต

3. โรคแผลตามลำตัว

เกิดจากเชื้อแบคทีเรียที่เข้าทำลายเม็ดเลือดแดง ปลาหมอที่เป็นโรคนี้จะมีอาการเกล็ดหลุด และผิวหนังเปื่อยลีกลมมองเห็นเนื้อด้านใน แผลมีการกระจายทั่วลำตัว และมักพบการติดเชื้อราไปด้วย เช่น โรคอิพิซูโอติค อัลเซอร์เรทีฟ ซินโดรม (Epizootic Ulcerative Syndrome) ที่พบแผลมีเส้นใยของเชื้อราฝังอยู่

4. โรคจุดขาว

เกิดจากเชื้อโปรโตซัว (Ichthyophthirius multifiliis) เข้ากัดกินเซลล์ผิวหนัง ปลาหมอที่เป็นโรคนี้จะมีอาการปรากฏจุดขาวขุ่น ขนาดเท่าหัวเข็มหมุดบริเวณลำตัว และครีบ

